

ഭരണഘടനാ ഭേദഗതികൾ

ഇന്ത്യയുടെ ഭരണഘടന കർക്കശമോ വഴക്കമുള്ളതോ അല്ല. ഭരണഘടനയുടെ അടിസ്ഥാന ഘടനയ്ക്ക് വിധേയമായി **ആർട്ടിക്കിൾ 368** പ്രകാരം ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ പാർലമെന്റിന് അധികാരമുണ്ട്. ഇത് മൂന്ന് തരത്തിലാണ് ചെയ്യുന്നത്:

- കേവല ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ.
- പ്രത്യേക ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ.
- പ്രത്യേക ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പകുതി സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അംഗീകാരത്തോടെ.

പ്രധാനപ്പെട്ട ഭരണഘടനാ ഭേദഗതികൾ

ഒന്നാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1951

- ജുഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മപരിശോധനയിൽ നിന്ന് ഭൂപരിഷ്കരണങ്ങളും മറ്റ് നിയമങ്ങളും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി ഒൻപതാം ഷെഡ്യൂൾ ചേർത്തു.
- പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 31 എ, ആർട്ടിക്കിൾ 31 ബി എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തൽ.
- ആർട്ടിക്കിൾ 19 ഭേദഗതി ചെയ്ത് അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും ന്യായമായ നിയന്ത്രണത്തിന്റെ മൂന്ന് അടിസ്ഥാനങ്ങൾ കൂടി ചേർത്തുകൊണ്ടാണ്.

ഏഴാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1956

- ഭാഷാപരമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാന പുനഃസംഘടന. സംസ്ഥാനങ്ങളെ നാല് വിഭാഗങ്ങളായി തരംതിരിച്ച് 14 സംസ്ഥാനങ്ങളായും 6 കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളായും പുനഃസംഘടിപ്പിച്ചു.
- രണ്ടോ അതിലധികമോ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഒരു ഗവർണ്ണറുടെ നിയമനം.
- രണ്ടോ അതിലധികമോ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പൊതു ഹൈക്കോടതി സ്ഥാപിക്കൽ, ഹൈക്കോടതിയുടെ അധികാരപരിധി കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലേക്ക് വ്യാപിപ്പിച്ചു. ഹൈക്കോടതിയിലെ അധികവും ആക്ടിംഗ് ജഡ്ജിമാരുടെയും നിയമനം.
- ഭാഗം XVII ൽ പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 350 A (ഭാഷാ ന്യൂനപക്ഷത്തിൽപ്പെട്ട കുട്ടികൾക്ക് പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ മാതൃഭാഷയിലുള്ള നിർദ്ദേശം), 350B (ഭാഷാ ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾക്കുള്ള സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസർ നൽകിയിരിക്കുന്നു).

എട്ടാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1960

- പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുള്ള സീറ്റുകളുടെ വിപുലീകൃത സംവരണവും ലോക്സഭയിലും സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലും ആംഗ്ലോ-ഇന്ത്യക്കാർക്ക് പ്രത്യേക പ്രാതിനിധ്യം.

ഇരുപത്തിനാലാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1971

- മൗലികാവകാശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ ഭരണഘടനയുടെ ഏത് ഭാഗവും ഭേദഗതി ചെയ്യാനുള്ള പാർലമെന്റിന്റെ അധികാരം സ്ഥിരീകരിച്ച് ആർട്ടിക്കിൾ 368, ആർട്ടിക്കിൾ 13 എന്നിവ ഭേദഗതി ചെയ്തു.
- പാർലമെന്റിന്റെ ഇരുസഭകളും അംഗീകരിച്ച ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി രാഷ്ട്രപതിയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി സമർപ്പിക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹം സമ്മതം നൽകാൻ ബാധ്യസ്ഥനാണ്.

ഇരുപത്തഞ്ചാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1971

- സ്വത്തിന്റെ മൗലികാവകാശം വെട്ടിക്കുറയ്ക്കൽ.
- 39 (ബി), (സി) എന്നിവയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഡിപിഎസ്സിക്ക് ഫലം നൽകുന്നതിന് ഏതെങ്കിലും നിയമം പാസാക്കുകയാണെങ്കിൽ, അത് നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന്റെ പേരിൽ ആ നിയമം അസാധുവായി കണക്കാക്കില്ല അല്ലെങ്കിൽ പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 31 സി ഉൾപ്പെടുത്തൽ ആർട്ടിക്കിൾ 14, 19 അല്ലെങ്കിൽ 31 പ്രകാരമുള്ള ഏതെങ്കിലും അവകാശങ്ങൾ കുറയ്ക്കുന്നു, അത് ആ തത്വങ്ങൾക്ക് പ്രാബല്യം നൽകാത്തതിന്റെ പേരിൽ വെല്ലുവിളിക്കപ്പെടുകയില്ല.

ഇരുപത്തിയാറാമത്തെ ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1971

- **ആർട്ടിക്കിൾ 363 A** യുടെ ഉൾപ്പെടുത്തൽ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലെ മുൻ ഭരണാധികാരികൾക്ക് നൽകിയ സ്വകാര്യ പേഴ്സ് നിർത്തലാക്കാൻ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു.

നാല്പത്തിരണ്ടാമത്തെ ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1976

- ആമുഖത്തിൽ ഭേദഗതി മൂന്ന് വാക്കുകൾ ചേർത്ത്- 'സോഷ്യലിസ്റ്റ്', 'സെക്കുലർ', 'സമഗ്രത'.
- മൗലിക ചുമതലകൾക്കായി പുതിയ ഭാഗം IVA (ആർട്ടിക്കിൾ 51 A) കുട്ടിച്ചേർക്കൽ.
- മൗലികാവകാശങ്ങളെക്കാൾ മുൻഗണന നൽകിക്കൊണ്ട് ദേശവിരുദ്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 31 ഡി ഉൾപ്പെടുത്തൽ.

- ആർട്ടിക്കിൾ 32 പ്രകാരം സംസ്ഥാന നിയമങ്ങളുടെ ഭരണഘടനാ സാധുതയ്ക്കായി പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 32 എ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നത് നടപടിക്രമങ്ങളിൽ പരിഗണിക്കില്ല. കേന്ദ്ര നിയമങ്ങളുടെ ഭരണഘടനാ സാധുതയ്ക്കായുള്ള ആർട്ടിക്കിൾ 226 എയും ആർട്ടിക്കിൾ 226 പ്രകാരം നടപടിക്രമങ്ങളിൽ പരിഗണിക്കരുത്.
- DPSP സംബന്ധിച്ച മൂന്ന് പുതിയ ലേഖനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തൽ.
 - (i) **ആർട്ടിക്കിൾ 39 A:** സൗജന്യ നിയമ സഹായവും തുല്യ നീതിയും
 - (ii) **ആർട്ടിക്കിൾ 43 എ:** വ്യവസായങ്ങളുടെ മാനേജ്മെന്റിൽ തൊഴിലാളികളുടെ പങ്കാളിത്തം
 - (ii) **ആർട്ടിക്കിൾ 48 എ:** പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും മെച്ചപ്പെടുത്തലും വനങ്ങളുടെയും വന്യജീവികളുടെയും സംരക്ഷണം.
- ജുഡീഷ്യൽ അവലോകനവും റിട്ട് അധികാരപരിധിയും സംബന്ധിച്ച് സുപ്രീം കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും അധികാരം വെട്ടിക്കുറയ്ക്കൽ.
- ജുഡീഷ്യൽ അവലോകനത്തിനപ്പുറം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി വരുത്തി.
- ആർട്ടിക്കിൾ 83, ആർട്ടിക്കിൾ 172 എന്നിവ ഭേദഗതി ചെയ്തുകൊണ്ട് ലോക് സഭയുടെയും സംസ്ഥാന നിയമസഭകളുടെയും കാലാവധി 6 വർഷമായി ഉയർത്തി.
- ലോക്സഭയിലും സംസ്ഥാനത്തും ശീതീകരിച്ച സീറ്റുകൾ
- ആർട്ടിക്കിൾ 105, ആർട്ടിക്കിൾ 194 എന്നിവ ഭേദഗതി ചെയ്തുകൊണ്ട് ഓരോ പാർലമെന്റിലെയും സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലെയും അംഗങ്ങളുടെയും കമ്മിറ്റികളുടെയും അധികാരങ്ങളും അവകാശങ്ങളും പ്രതിരോധങ്ങളും തീരുമാനിക്കാൻ പാർലമെന്റിന് അധികാരമുണ്ട്.
- ആർട്ടിക്കിൾ 323 എ, 323 ബി എന്നിവ പ്രകാരം മറ്റ് കാര്യങ്ങൾക്ക് അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ട്രൈബ്യൂണലും ട്രൈബ്യൂണലും സംബന്ധിച്ച് പുതിയ ഭാഗം XIV ചേർത്തു.
- സായുധ സേനകളെയോ യൂണിയന്റെ മറ്റ് സേനകളെയോ വിന്യസിക്കുന്നതിലൂടെ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് സഹായത്തിനായി പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 257 A കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ.
- ആർട്ടിക്കിൾ 236 പ്രകാരം അഖിലേന്ത്യാ ജുഡീഷ്യൽ സേവനങ്ങളുടെ സൃഷ്ടി.
- ഇന്ത്യയുടെ ഏതെങ്കിലും പ്രദേശത്ത് അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ ഒരു പ്രഖ്യാപനത്തിന് സൗകര്യമൊരുക്കി.
- ആർട്ടിക്കിൾ 74 ഭേദഗതി ചെയ്തുകൊണ്ട് മന്ത്രിമാരുടെ കൗൺസിലിന്റെ ഉപദേശം അനുസരിച്ച് പ്രസിഡന്റിനെ നിയമിച്ചു.
- സംസ്ഥാന പട്ടികയിൽ നിന്ന് അഞ്ച് വിഷയങ്ങൾ സമാന്തര പട്ടികയിലേക്ക് മാറ്റിക്കൊണ്ട് ഏഴാം പട്ടികയിലെ ഭേദഗതി
- ഇവയാണ്: **(എ) വിദ്യാഭ്യാസം, (ബി) വനങ്ങൾ, (സി) വന്യമൃഗങ്ങളുടെയും പക്ഷികളുടെയും സംരക്ഷണം, (ഡി) തൂക്കവും അളവുകളും (ഇ) നീതിയുടെ ഭരണം.**
- രാഷ്ട്രപതി ഭരണത്തിന്റെ ഒരു തവണ കാലാവധി ആറ് മാസത്തിൽ നിന്ന് ഒരു വർഷമായി നീട്ടി.

നാല്പത്തിനാലാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1978

- ദേശീയ അടിയന്തിര സാഹചര്യങ്ങളിൽ നേരത്തെയുള്ള 'ആന്തരിക അസ്വസ്ഥത' ഉപയോഗിച്ച് 'സായുധ കലാപം' എന്ന പദം മാറ്റിസ്ഥാപിച്ചു.

- മന്ത്രിസഭയുടെ രേഖാമൂലമുള്ള ഉപദേശത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേ രാഷ്ട്രപതിക്ക് അടിയന്തരാവസ്ഥ പ്രഖ്യാപിക്കാൻ കഴിയൂ.
- മൗലികാവകാശങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ നിന്ന് വസ്തുവകകളുടെ അവകാശം നീക്കംചെയ്യുകയും വെറും നിയമപരമായ അവകാശമായി അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- ദേശീയ അടിയന്തരാവസ്ഥയിൽ ആർട്ടിക്കിൾ 20, ആർട്ടിക്കിൾ 21 എന്നിവ പ്രകാരം ഉറപ്പുനൽകുന്ന മൗലികാവകാശം റദ്ദാക്കാനാവില്ല.
- ലോക്സഭയുടെയും സംസ്ഥാന നിയമസഭയുടെയും യഥാർത്ഥ കാലാവധി അഞ്ച് വർഷമായി പുനഃസ്ഥാപിച്ചു.
- രാഷ്ട്രപതി, ഉപരാഷ്ട്രപതി, പ്രധാനമന്ത്രി, ലോക്സഭാ സ്പീക്കർ എന്നിവരുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് തർക്കവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് കമ്മീഷന്റെ അധികാരം പുനഃ സ്ഥാപിച്ചു.
- പാർലമെന്റിലും സംസ്ഥാന നിയമനിർമ്മാണ സഭകളിലും സെൻസർഷിപ്പില്ലാതെ സ്വതന്ത്രമായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാനുള്ള മാധ്യമങ്ങളുടെ അവകാശം.
- ഒരു ദേശീയ അടിയന്തരാവസ്ഥയും രാഷ്ട്രപതി ഭരണവും സംബന്ധിച്ച് ചില നടപടിക്രമങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുക.
- നേരത്തെയുള്ള ഭേദഗതികളിൽ എടുത്തുകളഞ്ഞ സുപ്രീം കോടതിയുടെയും ഹൈക്കോടതിയുടെയും അധികാരങ്ങൾ പുനസ്ഥാപിച്ചു.
- ഓർഡിനൻസുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ, രാഷ്ട്രപതിയുടെയോ ഗവർണ്ണറുടെയോ സംതൃപ്തി അന്തിമ ന്യായീകരണമായി ഭേദഗതി വരുത്തി.
- പുനഃപരിശോധനയ്ക്കായി രാഷ്ട്രപതിക്ക് മന്ത്രിസഭയുടെ ഉപദേശം തിരികെ അയയ്ക്കാം. എന്നിരുന്നാലും, പുനർവിചിന്തനം ചെയ്ത ഉപദേശം പ്രസിഡന്റിനെ ബാധിക്കുന്നു.

അറുപത്തിയൊന്നാമത്തെ ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1988

- ലോക്സഭയിലേക്കും സംസ്ഥാന നിയമസഭാ തിരഞ്ഞെടുപ്പിലേക്കുമുള്ള വോട്ടിംഗ് പ്രായം 21 വയസ്സിൽ നിന്ന് 18 വയസ്സായി കുറയ്ക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

അറുപത്തിയൊൻപതാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1991

- സ്ഥിരതയും സ്ഥിരതയും ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി ദേശീയ തലസ്ഥാനത്തിന് കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾക്കിടയിൽ ഒരു പ്രത്യേക പദവി നൽകി. ഡൽഹിക്ക് വേണ്ടി ഒരു നിയമസഭയും ഒരു മന്ത്രിസഭയും ഭേദഗതി നൽകി.

എഴുപത്തിമൂന്നാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1992

- പഞ്ചായത്ത് രാജ് സ്ഥാപനത്തിന് ഭരണഘടനാ പദവി നൽകുന്ന പുതിയ ഭാഗം IX ചേർത്തു. പഞ്ചായത്തിന്റെ 29 പ്രവർത്തനങ്ങളുള്ള പുതിയ പതിനൊന്നാം ഷെഡ്യൂൾ ചേർത്തു.

എഴുപത്തി നാലാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 1992

- നഗര തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഭരണഘടനാ പദവി നൽകി. ഭരണഘടനയിലെ പുതിയ ഭാഗം XI-A ആയി 'മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ' ചേർത്തു. നഗരസഭയുടെ 18 പ്രവർത്തനങ്ങളുള്ള പന്ത്രണ്ടാം ഷെഡ്യൂൾ ചേർത്തു.

എൺപത്തിനാലാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2002

- 1991 ലെ സെൻസസിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 2026 വരെ നിശ്ചയിക്കേണ്ട ലോക് സഭയിലും സംസ്ഥാന നിയമസഭകളിലും അനുവദിച്ച സീറ്റുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ മാറ്റം വരുത്താതെ, പ്രാദേശിക മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനഃക്രമീകരണവും യുക്തിസഹവും.

എൺപത്തിയാറാമത്തെ ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2002

- 6 മുതൽ 14 വയസ്സുവരെയുള്ള എല്ലാ കുട്ടികൾക്കും സൗജന്യവും നിർബന്ധിതവുമായ വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുന്ന പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 21-എ ഭരണഘടനയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി.
- ആർട്ടിക്കിൾ 51-എ ഒരു മൗലിക കടമയായി ചേർത്തു, അത് 6 മുതൽ 14 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുന്നു.
- 14 വയസ്സുവരെയുള്ള എല്ലാ കുട്ടികൾക്കും സൗജന്യവും നിർബന്ധിതവുമായ വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുന്ന ഡിപിഎസ്സി ആർട്ടിക്കിൾ 45 ലെ മാറ്റങ്ങൾ.

എൺപത്തിയേഴാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2003

- 1991 ലെ മുൻ സെൻസസിനുപകരം 2001 ലെ സെൻസസ് അനുസരിച്ച് സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പ്രാദേശിക മണ്ഡലങ്ങളുടെ പുനഃക്രമീകരണവും യുക്തിസഹീകരണവും നിശ്ചയിക്കും.

എൺപത്തിയൊൻപതാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2003

- ആർട്ടിക്കിൾ 338 പ്രകാരം 'പട്ടികജാതിക്കാർക്കുള്ള ദേശീയ കമ്മീഷൻ', ആർട്ടിക്കിൾ 338-എ പ്രകാരം 'പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കുള്ള ദേശീയ കമ്മീഷൻ' എന്നിങ്ങനെ രണ്ട് ബോഡികളിൽ നിന്ന് രണ്ട് പ്രത്യേക ബോഡികളുടെ സൃഷ്ടി.

തൊണ്ണൂറ്റൊന്നാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2003

- പുതിയ ഖണ്ഡിക ആർട്ടിക്കിൾ 75 (1A) ചേർത്തിരിക്കുന്നു: COM- ൽ PM ഉൾപ്പെടെയുള്ള മൊത്തം മന്ത്രിമാരുടെ എണ്ണം LS- ലെ മൊത്തം അംഗങ്ങളുടെ 15% കവിയാൻ പാടില്ല.
- പ്രധാനമന്ത്രി- പ്രധാനമന്ത്രി COM- മന്ത്രിസഭ LS- ലോക്സഭ

- പുതിയ ഖണ്ഡിക ആർട്ടിക്കിൾ 75 (1 ബി) ചേർത്തിരിക്കുന്നു: ഏതെങ്കിലും രാഷ്ട്രീയ

പാർട്ടിയിൽ നിന്നുള്ള പാർലമെന്റ് ഹൗസിലെ ഒരു അംഗം ആ സഭയിൽ അംഗമാകുന്നതിൽ നിന്ന് അയോഗ്യരാക്കപ്പെട്ട ഒരു മന്ത്രിയെന്ന നിലയിൽ അയോഗ്യനാകും.

- ആർട്ടിക്കിൾ 164 (1 എ) പുതിയ വകുപ്പ്: COM- ൽ മുഖ്യമന്ത്രി ഉൾപ്പെടെയുള്ള മൊത്തം മന്ത്രിമാരുടെ എണ്ണം സംസ്ഥാന നിയമസഭയിലെ മൊത്തം അംഗങ്ങളുടെ 15% കവിയാൻ പാടില്ല.
- മുഖ്യമന്ത്രി- മുഖ്യമന്ത്രി COM- മന്ത്രിസഭ
- ആർട്ടിക്കിൾ 164 (1B) ചേർത്തിട്ടുള്ള പുതിയ വകുപ്പ്, നിയമസഭയിലെ ഒരു അംഗം അല്ലെങ്കിൽ ആ നിയമസഭയിലെ അംഗമായതിന്റെ പേരിൽ കുറുമാറ്റത്തിന്റെ പേരിൽ അയോഗ്യരാക്കപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടിയുടെ സംസ്ഥാന നിയമസഭാംഗവും അയോഗ്യനാകും. ഒരു മന്ത്രിയായി നിയമിക്കപ്പെടും.
- നിയമസഭ കക്ഷിയിലെ മൂന്നിലൊന്ന് അംഗങ്ങൾ വിഭജിക്കപ്പെട്ടാൽ അയോഗ്യതയിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പത്താം ഷെഡ്യൂളിലെ വ്യവസ്ഥ നീക്കംചെയ്യൽ.

തൊണ്ണൂറ്റിയേഴാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2011

- താഴെപ്പറയുന്ന മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിക്കൊണ്ട് അത് സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് ഭരണഘടനാപരമായ സംരക്ഷണം നൽകി.
- ആർട്ടിക്കിൾ 19 പ്രകാരം ഒരു മൗലികാവകാശമായി സഹകരണ സൊസൈറ്റി രൂപീകരിക്കാനുള്ള അവകാശം.
- കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റികളുടെ പ്രൊമോഷനായി ആർട്ടിക്കിൾ 43-ബി പ്രകാരം സംസ്ഥാന നയത്തിന്റെ പുതിയ ഡയറക്റ്റീവ് തത്വം ഉൾപ്പെടുത്തൽ.
- ആർട്ടിക്കിൾ 243-ZH പ്രകാരം 'കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റികൾ' എന്ന നിലയിൽ ഭരണഘടന പ്രകാരം പുതിയ ഭാഗം IX B 243-ZT ആയി ചേർത്തു.

തൊണ്ണൂറ്റി ഒൻപതാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2014

- ഉന്നത ജുഡീഷ്യറിയിലെ ജഡ്ജിമാരുടെ നിയമനത്തിനും കൈമാറ്റത്തിനുമായി നാഷണൽ ജുഡീഷ്യൽ അപ്പോയിന്റ്മെന്റ് കമ്മീഷൻ (എൻജെഎസി) സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 124-എ ഉൾപ്പെടുത്തൽ. എന്നിരുന്നാലും, ഇത് പിന്നീട് സുപ്രീം കോടതി റദ്ദാക്കുകയും ഭരണഘടനാ വിരുദ്ധവും അസാധുവുമായി കണക്കാക്കുകയും ചെയ്തു.

നൂറാമത്തെ ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2015

- ഈ ഭേദഗതി ഇന്ത്യ ഭൂപ്രദേശങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനും ചില അതിർത്തികൾ ബംഗ്ലാദേശിന് കൈമാറുന്നതിനും ലാൻഡ് ബൗണ്ടറി കരാറിനും അതിന്റെ പ്രോട്ടോക്കോളിനും കീഴിൽ ഇന്ത്യയും ബംഗ്ലാദേശും തമ്മിലുള്ള സർക്കാരുകൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു.

നൂറ്റി ഒന്നാമത് ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2016

- ചരക്ക് സേവന നികുതി (ജിഎസ്ടി) എൻറോൾമെന്റിനായി പുതിയ ആർട്ടിക്കിൾ 246-എ, 269-എ, 279-എ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തൽ, അത് ഏഴാം ഷെഡ്യൂളിലും അന്തർസംസ്ഥാന വ്യാപാര-വാണിജ്യ കോഡുകളിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തി.

നൂറ്റി രണ്ടാം ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2018

- ഭരണഘടനയുടെ ആർട്ടിക്കിൾ 338-ബി പ്രകാരം ഒരു ഭരണഘടനാ സ്ഥാപനമായി ദേശീയ പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങൾ (എൻസിബിസി) സ്ഥാപിക്കാൻ ഇത് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. തൊഴിലുകളിൽ സംവരണത്തിനായി പിന്നോക്ക സമുദായങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ സമുദായങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതും ഒഴിവാക്കുന്നതും പരിഗണിക്കേണ്ട ഉത്തരവാദിത്തമാണ് അത്.

നൂറ്റിമൂന്നാമത് ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി നിയമം, 2019

- നിലവിലെ സംവരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, അക്കാദമിക് സംഘടനകളിലും സർക്കാർ ജോലികളിലും "സാമ്പത്തികമായി ദുർബലരായ വിഭാഗങ്ങൾക്ക്" 10% വരെ സംവരണം ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.
- ആർട്ടിക്കിൾ 46 പ്രകാരം സ്റ്റേറ്റ് പോളിസിയുടെ ഡയറക്റ്റീവ് തത്വത്തിന്റെ ഉത്തരവ് ഇത് പ്രാബല്യത്തിൽ നൽകുന്നു.
- ആർട്ടിക്കിൾ 15 (6), ആർട്ടിക്കിൾ 16 (6) എന്നിവ പ്രകാരം പുതിയ വ്യവസ്ഥകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് "സാമ്പത്തികമായി ദുർബലരായ വിഭാഗങ്ങളുടെ" പുരോഗതി ഉറപ്പാക്കാൻ സർക്കാരിനെ അനുവദിക്കുന്നു.